

Коцко Т.А., к. е. н., доцент
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ СТРУКТУРНОЇ ПОЛІТИКИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Коцко Т.А. Сутність та роль структурної політики в забезпеченні економічної безпеки держави. У статті досліджено сутність структурної політики держави, тенденції її еволюції, а також роль у забезпеченні економічної безпеки. Визначено систему компонентів структурної політики держави, розкрито їх зміст. Проаналізовано особливості структурної політики в Україні. Розкрито її вплив на процеси економічних трансформацій. Обґрунтовано методологічні засади формування структурної політики в умовах сучасних викликів.

Ключові слова: структурна політика держави, компоненти структурної політики, структурні диспропорції, структурні трансформації, економічна безпека, безпекоорієнтований підхід, національні економічні інтереси.

Коцко Т.А. Сущность и роль структурной политики в обеспечении экономической безопасности государства. В статье исследована сущность структурной политики государства, тенденции ее эволюции, а также роль в обеспечении экономической безопасности. Определена система компонентов структурной политики государства, раскрыто их содержание. Проанализированы особенности структурной политики в Украине. Раскрыто ее влияние на процессы экономических трансформаций. Обоснованы методологические засады формирования структурной политики в условиях современных вызовов.

Ключевые слова: структурная политика государства, компоненты структурной политики, структурные диспропорции, структурные трансформации, экономическая безопасность, безопасноориентированный подход, национальные экономические интересы.

Kotsko T.A. The essence and the role of structural policy in ensuring economic security of the state. The article deals with the essence of structural policy of the state, trends of its evolution and the role in providing economic security. The system of components of the state's structural policy is identified, their content is revealed. The peculiarities of the structural policy in Ukraine are analyzed. Their influence on the processes of economic transformations is characterised. The methodological foundations of the formation of structural policy in the context of contemporary challenges are justified.

Keywords: structural policy, structural policy components, structural disparities, structural transformation, economic security, security approach, national economic interests.

Постановка проблеми. У системі пріоритетів економічної політики держави більшості розвинених країн, незважаючи на її ідеологічну спрямованість, структурні проблеми економіки завжди перебували в об'єктиві особливої уваги. Адже *якісний економічний розвиток є результатом динамічних структурних змін, які формують передумови самодосконалення та саморозвитку економічних систем.* В умовах глобалізаційних процесів указані особливості набувають визначального значення з погляду стійкості країни до впливу зовнішніх шоків та забезпечення довготермінової конкурентоспроможності. Разом із тим низька ефективність соціально-економічних трансформацій у постсоціалістичних країнах, зокрема й Україні, безпосередньо пов'язана з відсутністю реальних структурних зрушень.

Питання структурних трансформацій економіки України перебували на порядку денному кожного

уряду та кожного президента [18; 21]. Було розроблено низку стратегій економічних перетворень, концепцій соціально-економічного розвитку, які визначали цілі та механізми структурно-інвестиційної політики держави, часові рамки їх реалізації. Однак *непослідовність, стратегічна обмеженість, розбалансованість у часі заходів економічної політики держави, її суперечливість унеможливили створення необхідних передумов системної трансформації структури економіки, у результаті чого структурні диспропорції поглиблювалися та закріплювалися.* Як не парадоксально, однак саме період економічного зростання супроводжувався формуванням колосального потенціалу загроз економічній безпеці (ЕКБ) держави за цілим комплексом складників, які проявилися під час фінансово-економічної кризи 2008–2009 рр. Падіння економіки сягнуло близько 15% і було одним із найглибших в Європі [12, с. 79].

Криза 2008–2009 рр. засвідчила критичну вразливість економіки України до впливу зовнішніх факторів, її абсолютну негнучкість [9, с. 5, 28]. *Міжнародні експерти відносять Україну до групи найбільш уразливих до впливу глобальної кризи країн* [9, с. 4]. Зазначена теза підтверджується й особливостями посткризового відновлення економіки: повільністю темпів зростання, значною їх залежністю від кон'юнктури зовнішніх ринків, повною відсутністю позитивних ефектів кризи. Основою зазначених особливостей економіки України є наявність в її структурі диспропорцій, які сформувалися ще за часів СРСР і набули нового змісту за роки незалежності, – періоду поглиблення та закріплення структурних диспропорцій.

Нині знову ж таки стає зрозумілим, що жодних зрушень в економічному розвитку країни неможливо досягнути без вирішення завдань структурної оптимізації. Однак з огляду на нові виклики, пов'язані з військово-політичною дестабілізацією, економічною нестабільністю, наростанням кризових явищ у фінансовій та соціальній сферах, існує об'єктивна необхідність переосмислення підходів до формування та реалізації структурної політики держави. *Виникає об'єктивна необхідність розгляду пріоритетів економічного розвитку крізь призму пріоритетів ЕКБ. На порядку денному постають не просто проблеми структурної гармонізації та економічного росту, але й забезпечення ЕКБ.* Вирішення вказаних суперечностей через відповідні механізми економічної політики визначатиме перспективи країни в системі світової економіки та міжнародних відносин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вітчизняних та зарубіжних науковців, які досліджували проблеми структурних трансформацій із погляду формування передумов переходу до якісного економічного розвитку та окремих аспектів ЕКБ держави, слід відзначити праці Білої С.О., Бодрова В.Г., Геєця В.М., Гриценка О.А., Жаліла Я.А., Желюк Т.Л., Кваснюка Б.Є., Кіндзерського Ю.В., Крючкової І.В., Мельник А.Ф., Сенчагова В.К., Скрипниченко М.І., Сухарева О.С., Сухорукова А.І., Татаркіна О.І., Шевченка Л.С., Шинкарука Л.В. та багатьох інших. Науковцями розроблено теоретико-методологічні засади формування та реалізації структурно-інвестиційної політики як важливого напрямку безпекової політики держави в умовах економічної лібералізації, розкрито окремі механізми ескалації загроз ЕКБ, основою яких є структурні диспропорції, виявлено базові закономірності та особливості їх прояву, обґрунтовано підходи до побудови моделей управління ЕКБ держави. Разом з тим, з огляду на системний характер кризових явищ в економіці України, критично небезпечну активізацію загроз ЕКБ країни в результаті військових дій 2013–2017 рр., проблеми формування структурно-інвестиційної політики набувають нового змісту і суттєво актуалізуються.

Постановка завдання. Головною метою статті є розкриття суті структурної політики держави як складової частини в системі напрямів політики забезпечення ЕКБ, а також визначення методологічних засад її формування в сучасних умовах глобалізаційних процесів, військово-економічного протистояння та еволюції ролі держави як суб'єкта економіки.

Виклад основних результатів. Структурна політика держави є одним з основних напрямів впливу на структуру економіки країни, збалансування її пропорцій та забезпечення прогресивного розвитку, яка інтегрує в собі низкурізного роду інструментів. Її ефективність визначається комплексом чинників і може досягатися лише узгодженістю стратегічних пріоритетів базової моделі державної економічної політики, механізмів їх реалізації. Зміст структурної політики відображає ідеологічну платформу концепції розвитку економіки та поведінки держави як суб'єкта впливу на економічні процеси.

У науковій літературі наводиться низка підходів до визначення суті структурної політики [1–5; 10; 11, с. 198; 16, с. 236; 17–21; 22, с. 83–84]. Дослідження комплексу акцентів дає змогу виявити певну їх зміну в розумінні ролі структурної політики в забезпеченні ефективного розвитку економічної системи. Можна відзначити частковий відхід від традиційного розуміння її суті як одного з напрямів впливу на структуру економіки до сучасного трактування як інструменту адаптації економічної системи до впливу зовнішніх факторів.

Відповідно до традиційного підходу, структурна політика – це вплив держави на структуру економіки. Деталізуючи зазначений підхід, структурну політику можна розглядати як обґрунтування цілей та характеру структурних перетворень в економіці країни, визначення комплексу заходів щодо підтримки, розвитку тих структурних елементів економічної системи, які забезпечують формування раціональної її структури, а отже, й економічне зростання, вирішення актуальних соціально-економічних проблем [11, с. 198].

Структурна політика є спрямованою діяльністю держави щодо розкриття потенціалу національної економіки за рахунок впливу на широке коло факторів, які утворюють її структуру [4, с. 137]. Визнання характеристик такої структури рівноцінними соціально-економічним цілям вимагає ставлення до даної політики як широкого поля активності держави з установами пропорцій в економічній, соціальній та інших сферах суспільства [4, с. 137; 14, с. 373].

На думку Мельник М. [15, с. 132–133], *структурна політика є інструментом адаптації національного господарства до умов глобалізації шляхом прискорення технологічних, економічних, культурних і соціальних змін, посилення мобільності капіталу, технологій, населення, інформації, модифі-*

кації вимог до місця розміщення різних економічних об'єктів.

Термін «структурна політика» (structural policy) прийшов в Україну із західних економічних джерел й укорінився у вітчизняній економічній літературі 1980-х років, в умовах загострення проблем структурної перебудови економіки радянського типу, подолання генетично притаманних їй галузевих, секторальних, територіальних диспропорцій [22, с. 83]. Однак зміни в системі світового господарства, подальший розвиток глобалізаційних про-

цесів та суперечливість їх наслідків зумовлювали еволюцію підходів до її розуміння.

Дуже часто в науковій літературі використовуються поряд із поняттям структурної політики, такі поняття, як «промислова» та «галузева політика», при цьому мають місце різні погляди на розкриття їх сутності та взаємозв'язку, що не в останню чергу пояснюється домінуючими ідеологічними концептами. Однак *структурна політика є значно ширшим поняттям, вона включає в себе цілу систему складників, зокрема промислову та галузеву політику, що*

Рис. 1. Компоненти структурної політики держави [1–5; 7; 10; 11; 14–22]

свідчить про її багатоаспектність та інтегруючий характер (рис. 1).

Багатоаспектність структурної політики зумовлює необхідність її комплексного обґрунтування, визначення стратегічних пріоритетів, механізмів формування та реалізації з урахуванням лагової структури процесу формування та реалізації економічної політики. Структурна політика є циклічною і потребує постійного коригування, оскільки структурна динаміка та структурні зрушення змінюють економічне середовище та умови господарювання.

Проведені дослідження дають змогу визначити такі особливості структурної політики держави як складника в системі напрямів державної економічної політики:

- зміст структурної політики відображає ідеологічну платформу базової моделі економічної політики, проте відсутність у порядку денному держави пріоритетів структурної політики не означає відсутність впливу в системі «держава – економіка» на структурні процеси;

- структурна політика інтегрує в собі цілий комплекс інструментів різних напрямів економічної політики держави, які утворюють складні механізми їх взаємодії в часі;

- ефективність структурної політики значною мірою залежить від раціональної структурованості та збалансованості системи державного управління у цілому, а також рівня розвитку ринкової інфраструктури;

- базовою передумовою ефективності структурної політики держави, як пасивної моделі, так і активної, є розвиненість та зрілість інституційного середовища;

- ефекти структурної політики носять різноспрямований та мультиплікативний характер і в різних часових інтервалах можуть набувати кардинальних змін із погляду впливу на процеси економічного розвитку.

Модель структурної політики має свою специфіку в кожній країні, вона формується, вдосконалюється під впливом комплексу чинників. Сучасний етап розвитку світової економіки, системи міжнародних економічних відносин супроводжується певними змінами і в національних моделях структурної політики: переосмисленням підходів, цілей, завдань та ролі в цілому. З огляду на невизначеність розвитку системи світової економіки, нестабільність світових фінансових ринків, прискорення інноваційних процесів у технологічній сфері та поглиблення розриву в рівні соціально-економічного розвитку між різними країнами, а також послаблення ефективності правових механізмів міжнародної безпеки, виникає необхідність переосмислення поглядів на формування економічної політики держави, зокрема структурної політики, як визначального напрямку забезпечення конкурентоспроможності країн у довготривалій перспективі. Особливої актуальності

набувають зазначені проблеми для країн, де трансформаційні процеси незавершені, зокрема і для України. Для таких країн характерною є відсутність ефективної інституційної бази трансформації економічної системи. Отже, є всі підстави говорити про об'єктивну необхідність аналізу структурних проблем крізь призму пріоритетів національної та ЕКБ [13, с. 87]. Тобто *доцільно вибудовувати модель безпекоорієнтованого підходу, який передбачає зорієнтованість політики на реалізацію пріоритетів ЕКБ, пошук механізмів подолання суперечностей в системі «пріоритети економічної безпеки – пріоритети економічного розвитку»*, які неминуче виникатимуть. Звичайно, що подібні імперативи певною мірою суперечать ліберально орієнтованій парадигмі політики і потребуватимуть комплексного обґрунтування методології її формування та реалізації. Виникнення обмежень у забезпеченні економічного зростання посилюватиме суперечності в системі цілей економічної політики та вимагатиме виваженої оцінки тих чи інших рішень.

Відповідно до запропонованого підходу, *базовою основою формування економічної політики є чітке розуміння національних економічних інтересів* (рис. 2), можливостей та обмежень у їх реалізації, потенційних та реальних загроз національній і ЕКБ країни, а також контуру перспективної моделі економічного розвитку, моделі участі в міжнародному поділі праці тощо. *Національний економічний інтерес – це сукупність об'єктивних економічних потреб незалежної країни, які виявляються в єдності різних економічних інтересів нації, що відображає суспільні потреби, задоволення яких забезпечує ефективний, стабільний соціально-економічний розвиток країни та формує конкурентоспроможну національну економіку* [6, с. 98]. Національні економічні інтереси України передусім пов'язані зі створенням самодостатньої, гнучкої, конкурентоспроможної та соціально орієнтованої національної економічної системи. В Україні від самого початку ринкових перетворень національні економічні інтереси були слабоформалізованими, носили більшою мірою декларативний характер і не відображали реальних потреб стратегічного розвитку економіки країни. Як результат, процеси трансформації супроводжувалися формуванням колосального потенціалу загроз національній та ЕКБ і характеризувалися низькою ефективністю.

Певний рівень безпеки завжди пов'язаний із відповідними витратами, втратами. Однак, оцінюючи їх, слід мати на увазі, що в різних часових інтервалах вони можуть мати різний характер. Швидке зростання економіки в поточному періоді і, відповідно, формування потенційних загроз ЕКБ може зумовити значні «витрати» у довготривалому періоді, і навпаки. Подолання подібних суперечностей можливе лише через розроблення альтернативних рішень, оцінки їх ефективності. Дієвість механізмів

економічної політики в межах даного підходу потребує побудови багаторівневої та цілісної системи управління національною безпекою, раціональної інтеграції усіх напрямів державної політики, як внутрішньої, так і зовнішньої.

Необхідність розгляду проблем структури економіки як об'єкту ЕКБ обумовлена низкою причин [13, с. 83]. По-перше, проблеми структури економіки є вихідною базою формування тих чи інших загроз ЕКБ. *По-друге*, ефекти структурних диспропорцій взаємодіють між собою, можуть поєднуватися та зумовлювати цілий комплекс загроз у різних сферах. *По-третє*, в умовах наявності структурних диспропорцій економічне зростання може супроводжуватися формуванням кризового потенціалу, раптова реалізація якого зумовлюватиме глибокі кризові явища в економіці. *По-четверте*, існує об'єктивна необхідність та доцільність управління загрозами ЕКБ, їх допустимий рівень є основою прогресивних зрушень в економічній системі, її розвитку. *По-п'яте*, в умовах глобалізації, потенційної нестабільності світових фінансових ринків, світової економічної системи у цілому виникає об'єктивна необхідність аналізу економічних процесів крізь призму пріоритетів безпеки, які, звичайно ж, слід розглядати в комплексі з пріоритетами розвитку. *По-шосте*, перенесення акцентів із пріоритетів економічного зростання на економічний розвиток, що є базовою основою ідеології сталого розвитку, необхідність забезпечення адаптивності економічної системи як визначальної умови її ефективної трансформації зумовлює пошук інтегрованого підходу до аналізу підсистем структури економіки та їх взаємозв'язків.

Досліджуючи проблеми структурної політики в контексті пріоритетів ЕКБ держави слід навести думку Сенчагова В.Г., який розглядає національну структурну політику як *основу довгострокової стратегії соціально-економічного розвитку. На думку науковця, вона повинна враховувати необхідність підвищення геополітичного місця країни у світовому розвитку, конкурентні переваги країни, підвищення якості життя громадян, забезпечення економічної та у цілому національної безпеки [20, с. 64].*

Березинська О.В. відзначає, що нині *структурна політика перестає бути компенсуючою і все більшою мірою орієнтована на розвиток: формування сучасної інфраструктури, активну підтримку малих підприємств, розвиток інноваційної активності, системи перенавчання [1, с. 7].* Науковець наголошує, що в процесі реалізації структурної політики відбувається безперервна модернізація її механізмів та інститутів, оскільки метою структурної політики є побудова цільових конфігурацій соціально-економічної сфери [1, с. 8]. За наявності стабільних базових принципів структурної політики її реалізація змінює і сам об'єкт політики. Саме тому напрями, завдання та інститути структурної політики неминуче модифікуються [1, с. 12].

Досліджуючи процеси формування та реалізації структурної політики в Україні протягом періоду незалежності, доцільно виділити такі її особливості:

– відірваність структурної політики від базової концептуальної моделі економічних перетворень у країні, що супроводжується суперечливим на непослідовним характером реалізації інструментів політики;

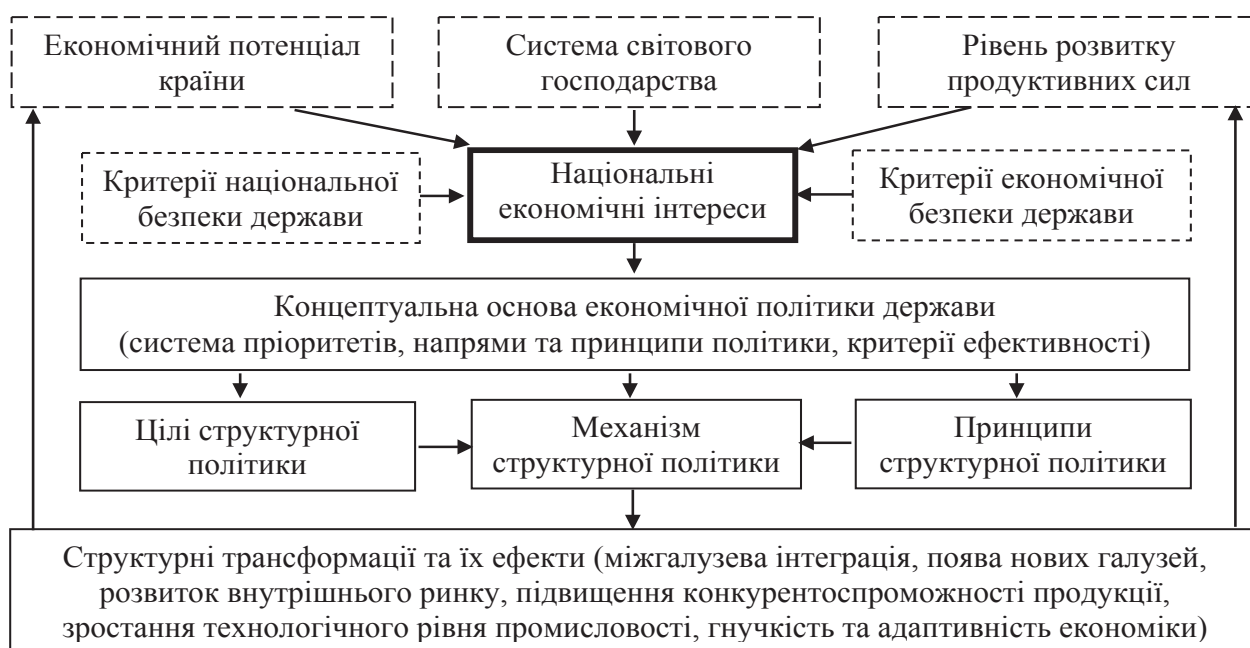

Рис. 2. Національні економічні інтереси як базова основа формування структурної політики держави

– відсутність чіткої моделі структурної політики, яка базувалася би на зрозумілій ідеологічній основі та містила чіткі пріоритети, є безпосереднім наслідком несформованості концептуальної моделі державної економічної політики, ідеології соціально-економічних перетворень у цілому;

– стратегічна обмеженість структурної політики держави, відсутність її пріоритетів та системності в реалізації, інтегрованості інструментарію, а також розбалансованість в часі тих чи інших заходів структурної політики;

– домінування інструментарію моделі активної структурної політики, а також неринкових інструментів, оскільки для реалізації пасивної не було створено необхідних умов;

– дезінтеграція структурної політики держави з основними напрямками економічної політики – фінансовою, монетарною, інвестиційною, соціальною, інституційною і, як результат, підпорядкування структурної політики поточним завданням антикризового спрямування, що повністю нівелює її сенс;

– заміщення класичних інструментів структурної політики – формування територій пріоритетного розвитку, вільних економічних зон тощо, що в умовах незрілості інституцій формує передумови поглиблення та закріплення структурних деформацій;

– невизначеність цільових конфігурацій соціально-економічної сфери, а отже, і відповідних підходів до формування структурної політики держави, які б відповідали сучасним пріоритетам трансформації структури економіки;

– фактична зорієнтованість структурної політики на посилення екзогенних чинників розвитку через стимулювання та підтримку базових галузей та міжгалузевих комплексів, розвиток їх експортних можливостей;

– ізоляваність пріоритетів структурної політики від пріоритетів економічної та національної безпеки, що є результатом концептуальної розмитості моделі економічних перетворень.

Окреслене коло проблем можна пояснити комплексом причин, які значною мірою зумовлені об'єктивними закономірностями трансформації соціально-економічних систем. Передусім слід звернути увагу на несформованість інституційної основи держави на початковому етапі ринкових реформ, а також інверсійний тип ринкової трансформації. Зазначені умови суттєво обмежують ефективність як механізмів економічної політики, так і державного управління у цілому. Неминуча деформація лагової структури процесу формування та реалізації економічної політики породжує дестабілізуючі імпульси в економічній системі з важкопрогнозованими ефектами, що в умовах відкритості економіки та її вразливості до зовнішніх впливів формує середовище ескалації дестабілізуючих факторів.

Висновки. Таким чином, на сучасному етапі розвитку світогосподарських процесів, появи нових викликів у політичній та соціально-економічній сфері проблеми структурних трансформацій економічної системи України набувають нового змісту і потребують переосмислення підходів до економічної політики. Складність ситуації полягає в поєднанні комплексу проблем: необхідності реагування на тенденції, зумовлені глобалізацією та інтернаціоналізацією економіки; необхідності завершення процесів формування повноцінної моделі економічної системи з відповідними інститутами та адаптації економіки до нових викликів пов'язаних із військовим протистоянням, підтримкою системи міжнародної безпеки тощо. Подібне накладання проблем є основою ескалації цілого комплексу загроз ЕКБ держави, однак відкриває і можливості переходу до нової структурної конструкції економіки та моделі розвитку в цілому. Розгляд пріоритетів економічної політики крізь призму національних економічних інтересів, пріоритетів економічного розвитку, національної та ЕКБ стає базовою основою обґрунтування її концептуальної моделі.

Список літератури:

1. Березинская О.Б. Принципы формирования и проведения структурной политики: мировой опыт и его применение в России / О.Б. Березинская. – М. : Дело, 2014. – 52 с.
2. Біла С.О. Структурна політика в системі державного регулювання трансформаційної економіки : [монографія] / С.О. Біла. – К. : УДДУ, 2001. – 408 с.
3. Горняк О.В. Структурна політика України в умовах глобалізації світового господарства / О.В. Горняк, Ю.І. Пилипенко // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2014. – № 3. – С. 9–16.
4. Григор'єва С.В. Структурна політика та деякі суперечності сучасних форм її реалізації / С.В. Григор'єва // Економіка и управление. – 2013. – № 2. – С. 136–139.
5. Державне регулювання економіки : [навч. посіб.] / С.М. Чистов, А.Є. Никифоров, Т.Ф. Куценко [та ін.]. – К. : КНЕУ, 2000. – 316 с.
6. Економічна безпека : [навч. посіб.] / За ред. З.С. Варналія. – К. : Знання, 2009. – 647 с.
7. Економічна політика : [навч. посіб.] / О.О. Беляєв, А.С. Бебело, М.І. Діба [та ін.]. – К. : КНЕУ, 2005. – 287 с.
8. Економічна теорія : [підручник]. – К. : Академія, 2004. – 856 с.
9. Економічні кризи в Україні: наслідки та ефективність антикризової політики / Л. Верховодова, К. Агеєва і Д. Згорюк ; кер. проекту О. Пасхавер ; Центр економічного розвитку – К., 2009. – 44 с.
10. Ермолаев С.А. Новый взгляд на структурную политику / С.А. Ермолаев // Вестник Алтайской академии экономики и права [Электронный ресурс]. – 2012. – Режим доступа : <http://journal-aael.intelbi.ru/2012/01/17/>.
11. Ковтун О.І. Державне регулювання економіки : [навч. посіб.] / О.І. Ковтун. – Львів : Новий світ – 2000, 2006. – 432 с.

12. Коцко Т.А. Проблеми структурної трансформації економіки України в умовах посткризового розвитку / Т.А. Коцко // Економічна безпека держави і науково-технологічні аспекти її забезпечення: праці IV міжнар. наук.-практ. сем. (23–26 жовтня 2012 р.) / Відп. ред. Є.М. Письменний, В.М. Шаповал. – Д. : Національний гірничий університет, 2012. – С. 79–88.
13. Коцко Т.А. Структура економіки як об'єкт економічної безпеки / Т.А. Коцко // Економічна безпека держави: стратегія, енергетика, інформаційні технології; за наук. ред. д. т. н., проф. С.А. Лукьяненко, к. е. н., доц. Н.В. Карасвої. – К. : Юрко Любченко, 2014. – С. 77–91.
14. Макроекономіка та макроекономічна політика : [навч. посіб.] / А.Ф. Мельник, Т.Л. Желюк, О.В. Длугопольський [та ін.]. – К. : Знання, 2008. – 699 с.
15. Мельник М.І. Формування бізнес-середовища України в умовах інституційних трансформацій : [монографія] / М.І. Мельник. – Львів: ІРД НАН України, 2012. – 568 с.
16. Мельник О.С. Основні напрями структурної політики України в контексті забезпечення її конкурентоспроможності / О.С. Мельник // Управління економікою: теорія та практика. – 2011. – № 2011. – С. 236–250.
17. Пасінович І.І. Структурна політика як системоутворюючий елемент соціально-економічної політики держави / І.І. Пасінович // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2015. – Вип. 4. – С. 31–36.
18. Перехідна економіка : [підручник] / В.М. Гець, Є.Г. Панченко, Е.М. Лібанова [та ін.]; за ред. В.М. Геця. – К. : Вища шк., 2003. – 591 с.
19. Попадинець Н.М. Стратегічні цілі державної структурної політики України / Н.М. Попадинець // Регіональна економіка. – 2014. – № 1(71). – С. 175–183.
20. Сенчагов В.К. Национальная структурная политика – путь к обеспечению экономической безопасности / В.К. Сенчагов // Вестник Российской академии естественных наук. – 2015. – № 5. – С. 64–70.
21. Структурна гармонізація економіки України як чинник економічного зростання / За ред. д-ра ек. наук І.В. Крючкової. – К. : Експрес, 2007. – 520 с.
22. Бодров В., Шепетько Р. Структурна політика в умовах загострення міжнародної конкуренції / В. Бодров, Р. Шепетько // Міжнародна економічна політика. – 2014. – № 2. – С. 78–98.

УДК 631.95+006.83

Меглей В.І., аспірант
кафедри економіки підприємства
та управління персоналом
*Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича*

ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ В УКРАЇНІ СИСТЕМИ ОРГАНІЧНОГО АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Меглей В.І. Перспективи формування в Україні системи органічного аграрного виробництва. У статті проаналізовано економічну та соціальну доцільність виробництва в Україні органічної продукції. Акцентовано увагу на методологічному обґрунтуванні категорії «органічний продукт» та формалізованих синонімічних термінів. Запропоновано принципи ефективного розвитку вітчизняної системи органічного виробництва. Розглянуто наявну систему вітчизняного державного управління та напрями її вдосконалення, зокрема з позицій підтримуючої функції. Обґрунтовано перспективи розвитку системи виробництва органічної продукції в Україні.

Ключові слова: аграрне виробництво, органічна продукція, споживчі потреби, управління, ефективність.

Меглей В.И. Перспективы формирования в Украине системы органического аграрного производства. В статье проанализирована экономическая и социальная целесообразность производства в Украине органической продукции. Акцентируется внимание на методологическом обосновании категории «органический продукт» и формализованных синонимических терминов. Предложены принципы эффективного развития отечественной системы органического производства. Рассмотрены существующая система отечественного государственного управления и направления ее совершенствования, в частности с позиций поддерживающей функции. Обоснованы перспективы развития системы производства органической продукции в Украине.

Ключевые слова: аграрное производство, органическая продукция, потребительские нужды, управление, эффективность.